งานและพลังงาน

งาน (Work)

งาน เป็นผลอย่างหนึ่งซึ่งเกิดจากการออกแรงกระทำต่อวัตถุแล้วทำให้วัตถุเคลื่อนที่ไปตามแนวแรงนั้น เราสามารถหาขนาดของงานได้จากผลคูณระหว่างขนาดของแรงกับการกระจัดตามแนวแรงนั้น เขียนเป็นสมการจะได้

$$W = FS$$

ถ้าทิศของแรงมีทิศเดียวกับทิศของการกระจัด ต้องแทนค่าแรง (F) เป็นบวก +
ถ้าทิศของแรงมีทิศตรงกันข้ามกับทิศของการกระจัด ต้องแทนค่าแรง (F) เป็นลบ -

แบบที่ 1

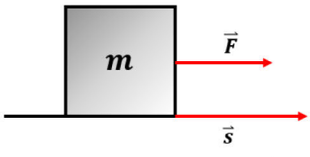

$$W = FS$$

แบบที่ 2

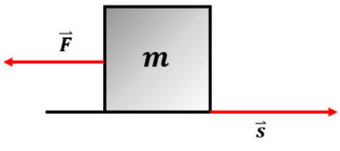

$$W = -FS$$

แบบที่ 3

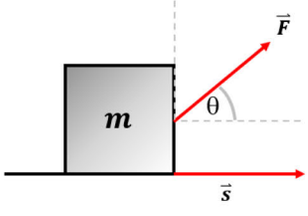

$$W = FS\cos\theta$$

แบบที่ 4

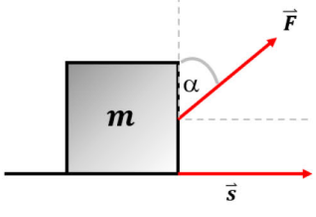

$$W = FS\sin\alpha$$

แบบที่ 5

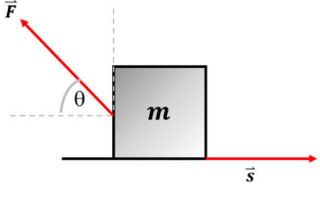

$$W = -FS\cos\theta$$

แบบที่ 6

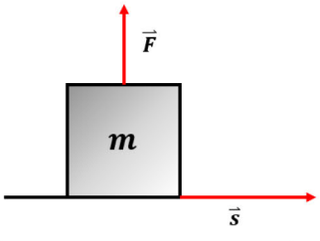

$$W = 0$$

งานจากกราฟ F-S

งาน $(W, work)$ = พื้นที่ใต้กราฟ $F-S$

พื้นที่เหนือแกน S มีค่า W เป็น +
พื้นที่ใต้แกน S มีค่า W เป็น -

กรณี F และ S แนวเดียวกัน	กรณี F และ S ทำมุม θ
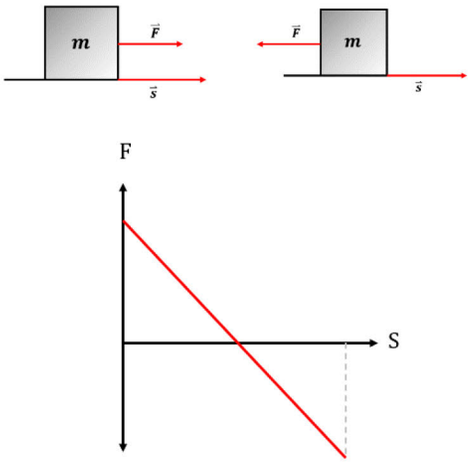	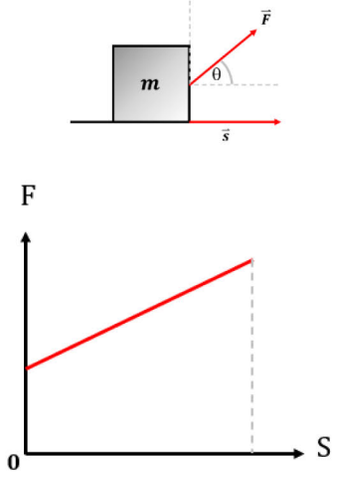
W คือ พื้นที่ใต้กราฟ $F-S$ สุทธิ	W คือ (พื้นที่ใต้กราฟ $F-S$). $cos\theta$

กำลัง (Power)

สมการ	กราฟ W-t	กราฟ P - t
สมการกำลัง $P = \frac{W}{t}$ สมการกำลัง (กรณี V คงที่) $P = FV$	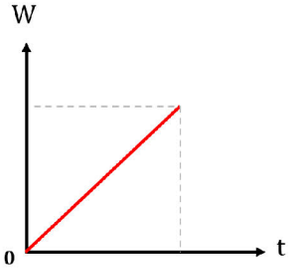 ความชัน W – t คือ P	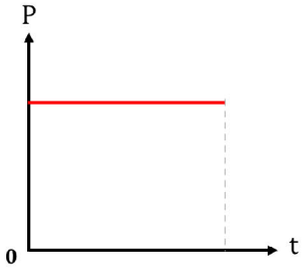 พื้นที่ใต้กราฟ P – t คือ W

พลังงานจลน์ (E_k)

พลังงานจลน์ คือพลังงานกลที่ขึ้นกับความเร็วของวัตถุ วัตถุที่กำลังเคลื่อนที่ด้วยความเร็วจะมีพลังงานจลน์ วัตถุที่อยู่นิ่งจะไม่มีพลังงานจลน์เราสามารถหาขนาดของพลังงานจลน์ได้จาก

$$E_k = \frac{1}{2}mv^2$$

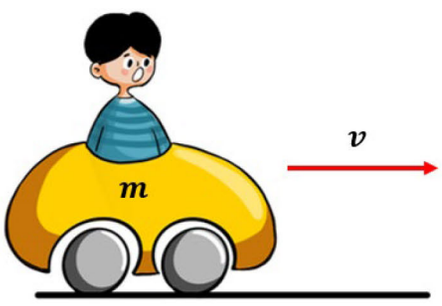

E_k คือ พลังงานจลน์ (จูล)
m คือ มวล (กิโลกรัม)
v คือ ความเร็วของวัตถุ (m/s)

พลังงานศักย์โน้มถ่วง (E_p)

พลังงานศักย์ คือพลังงานที่สะสมอยู่ในตัววัตถุซึ่งอาจถูกปลดปล่อยออกมาเป็นพลังงานรูปแบบอื่นๆ ได้ พลังงานศักย์ซึ่งเกี่ยวข้องกับแรงโน้มถ่วง เรียกว่า พลังงานศักย์โน้มถ่วง เช่นเมื่อเราแบกวัตถุไว้สูงจากพื้นขนาดหนึ่ง ในวัตถุจะมีพลังงานสะสมอยู่ พลังงานที่สะสมตรงนี้เกิดจากแรงโน้มถ่วงของโลก

$$E_p = mgh$$

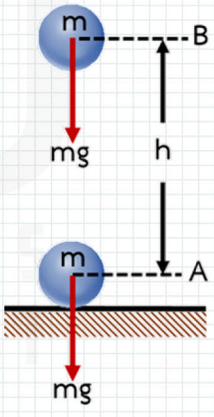

E_p คือ พลังงานศักย์โน้มถ่วง (จูล)
m คือ มวล (กิโลกรัม)
g คือ ความเร่งเนื่องจากแรงโน้มถ่วง (m/s^2)
h คือ ความสูงจากจุดเปรียบเทียบถึงวัตถุ (เมตร)

พลังงานศักย์ยืดหยุ่น (E_{ps})

พลังงานศักย์ซึ่งเกี่ยวข้องกับความยืดหยุ่นของวัตถุ เรียกว่า พลังงานศักย์ยืดหยุ่น หากเราดึงสปริงให้ยืดหรือกดให้ยุบ ให้วัตถุอยู่ห่างจากจุดสมดุล ในวัตถุจะมีพลังงานศักย์สะสมอยู่เรียกพลังงานศักย์ยืดหยุ่น

$$E_{ps} = \frac{1}{2}kx^2$$

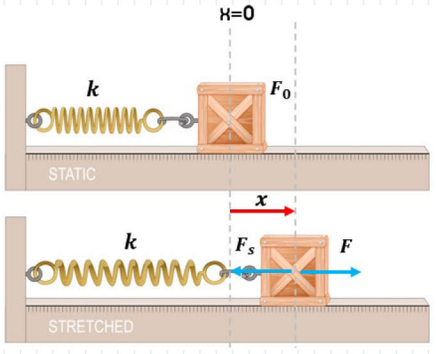

E_{ps} คือ พลังงานศักย์ยืดหยุ่น (จูล)
x คือ ระยะห่างจากจุดสมดุล (เมตร)
k คือ ค่านิจสปริง (N/m)

กฎอนุรักษ์พลังงาน

กรณี	วิเคราะห์แบบ INPUT/OUTPUT
ไม่มีงานภายนอก 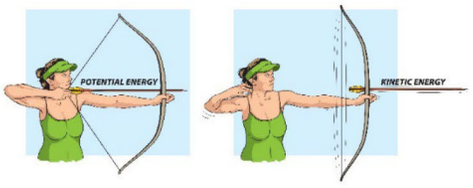 $E_1 = E_2$	*Input* *Output* 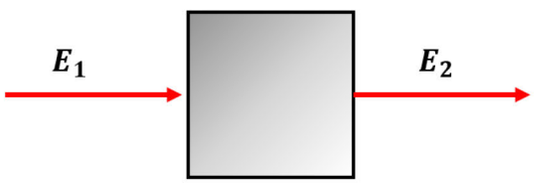 INPUT = OUTPUT $E_1 = E_2$
กรณีมีงานภายนอกมาเกี่ยวข้องแบบ W มาเสริม 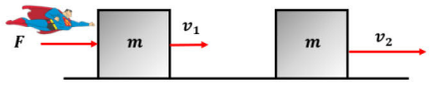 $E_2 = E_1 + W_{1\to2}$	*Input* *Output* 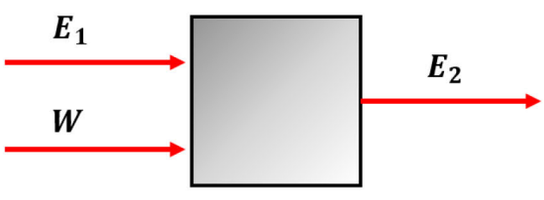 INPUT = OUTPUT $E_1 + W_{1\to2} = E_2$
กรณีมีงานภายนอกมาเกี่ยวข้องแบบ W มาต้าน 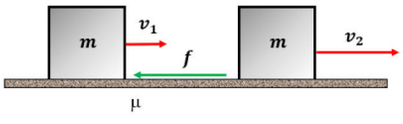 $E_2 = E_1 - W_{1\to2}$	*Input* *Output* 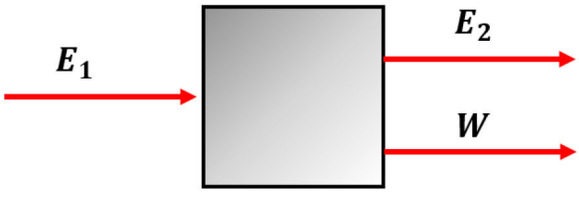 INPUT = OUTPUT $E_1 = E_2 + W_{1\to2}$

เครื่องทุ่นแรง

คาน

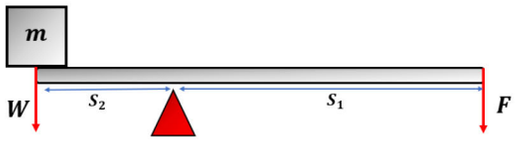

$$\text{Work Input} = \text{Work Output}$$
$$F \cdot S_1 = W \cdot S_2$$

ล้อและเพลา

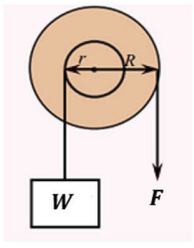

$$\text{Work Input} = \text{Work Output}$$
$$F \cdot 2\pi R = W \cdot 2\pi r$$
$$F \cdot R = W \cdot r$$

พื้นเอียง

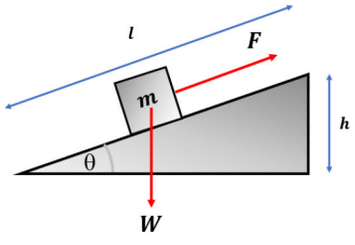

$$\text{Work Input} = \text{Work Output}$$
$$F \cdot l = W \cdot h$$

ลิ่ม

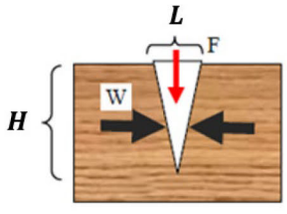

$$\text{Work Input} = \text{Work Output}$$
$$F \cdot H = W \cdot L$$

สกรูหรือแม่แรง

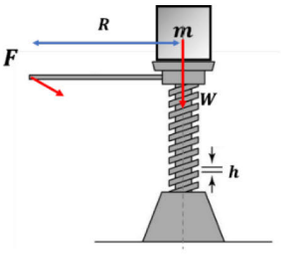

$$\text{Work Input} = \text{Work Output}$$
$$F \cdot 2\pi R = W.h$$
(แรง x ระยะทาง 1 รอบ) = (นน. x ความสูง 1 เกลียว)

แนวโจทย์สอบเข้ามหาลัย : งานและพลังงาน

1. ออกแรงทิศทางขนานกับพื้นกระทำต่อวัตถุให้เคลื่อนที่ไปบนพื้นระดับเป็นระยะทาง 30 เมตร ความสัมพันธ์ระหว่างแรงกับตำแหน่งของวัตถุชิ้นนี้เป็นดังกราฟ ถ้าแรงนี้กระทำต่อวัตถุเป็นเวลา 10 วินาที กำลังเฉลี่ยของแรงนี้มีค่ากี่วัตต์ (วิชาสามัญ 65)

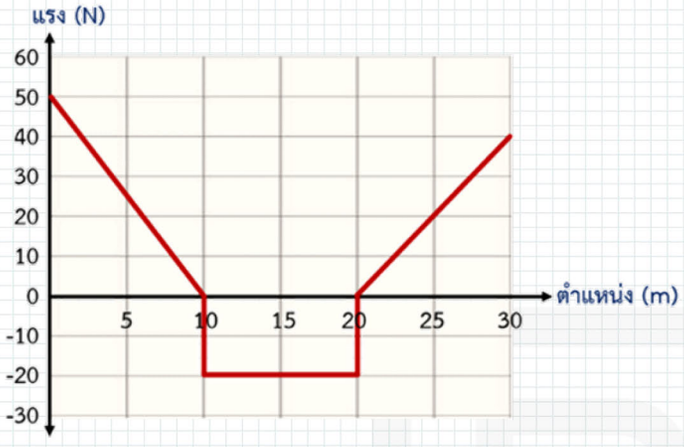

2. วัตถุมวล 1.0 กิโลกรัม วางนิ่งอยู่บนพื้น ออกแรงขนาดคงตัวดึงวัตถุให้เคลื่อนที่ขึ้นในแนวดิ่ง เมื่อเวลาผ่านไป $\sqrt{10}$ วินาที วัตถุมีพลังงานศักย์โน้มถ่วงเมื่อเทียบกับพื้นเท่ากับ 98 จูล แรงที่ใช้ในการดึงวัตถุมีขนาดกี่นิวตัน (วิชาสามัญ เม.ย. 64)

1. 2.0
2. 7.8
3. 9.8
4. 11.8
5. 29.8